

Webinar for Fylkesmannen i
Innlandet 19.11.2020

NiN-systemet og kartleggingsmetoder

Heidrun Asgeirsdatter Ullerud
Seniorrådgiver

Kongeriket Noregs grunnlov

§ 112.

Alle har rett til eit helsesamt miljø og ein natur der produksjonsevna og mangfaldet blir haldne ved lag. Naturressursane skal disponerast ut frå ein langsiktig og allsidig synsmåte som tryggjer denne retten òg for kommande slekter.

Borgarane har rett til kunnskap om korleis det står til med naturmiljøet, og om verknadene av planlagde og iverksette inngrep i naturen, slik at dei kan tryggje den retten dei har etter førre leddet.

Dei statlege styresmaktene skal setje i verk tiltak som gjennomfører desse grunnsetningane.

Meld. St. 14

(2015–2016)

Melding til Stortinget

Natur for livet

Norsk handlingsplan for naturmangfold

Føringer

Styrke kartlegging av naturtyper som enten er:

- truet
- viktige for mange arter
- dekker sentrale økosystemfunksjoner
- er spesielt dårlig kartlagt

Kartleggingen skal prioriteres i områder der kartleggingen gir stor samfunnsnytte:

- områder med stor aktivitet og stort utbyggingspress, både på land og i sjø
- klimaendringene forventes å føre til raske endringer

Naturtypekartlegging - opplegg

Utvalg av naturtyper

Utvalg av areal

Kart som viser hvor naturtypene er

A Naturlig åpne områder under skoggrensa

A3.1 Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone

C Skog

C5.1 Frisk kalkgranskog

C5.2 Frisk kalkfuruskog

C10 Gammel lågurtgranskog

C11.1 Gammel furudominert naturskog

C11.2 Gammel furuskog med gamle trær

D Semi-naturlig mark

D2 Semi-naturlig eng

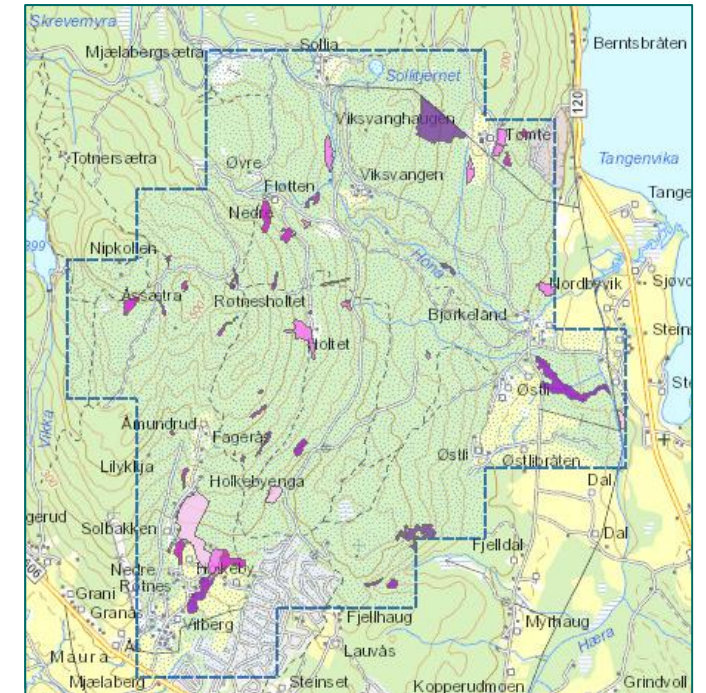
D2.1 Slåttemark

D2.1.1 Lauveng

D2.2 Naturbeitemark

D2.2.1 Hagemark

D5 Eng-aktig sterkt endret fastmark

Miljødirektoratets kartleggingsinstruks

- Utvalg av naturtyper
- Hvordan kartleggingen skal gjøres
- 109 naturtyper
- Metode for økologisk lokalitetskvalitet

Instruksen kan lastes ned fra nettsidene våre:

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1621/m1621.pdf>

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Informasjon om hver av naturtypene etter Miljødirektoratets instruks.

Klikk på en naturtype for å lese mer om den. Du kan filtrere ved å velge ett av de seks hovedøkosystemene.

Velg hovedøkosystem

Vis alle ▼

Det ligger også oversikt over naturtypene etter Miljødirektoratets instruks her:

<https://www.miljodirektoratet.no/om-oss/roller/miljoovervaking/naturtyper/>

Utvalg av arealer:

Fylkesmennene melder inn områder

- med stor aktivitet og utbyggingspress
- der man kan forvente å finne naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

Begge kriterier bør være oppfylt for at et område vil bli prioritert for kartlegging.

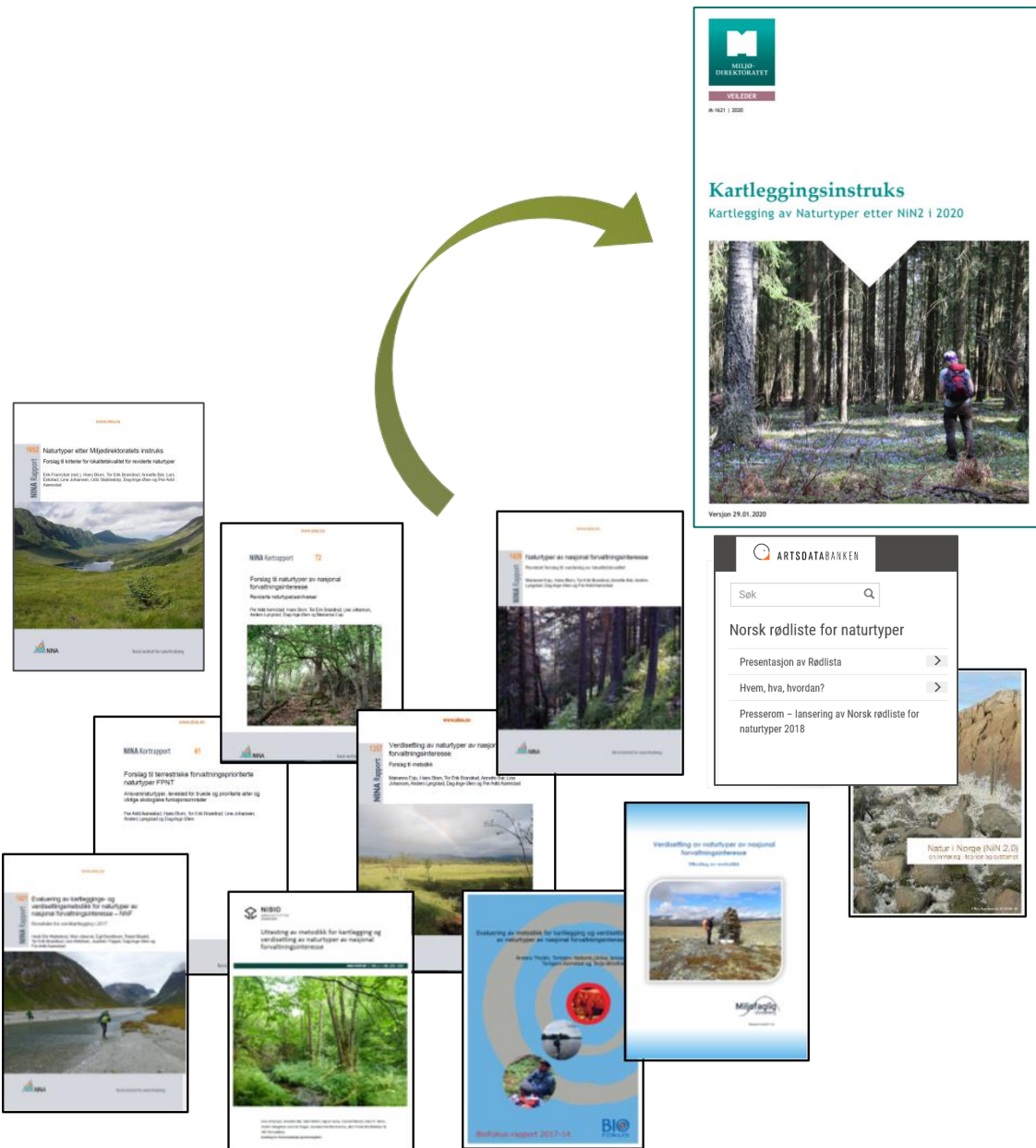

Utvalgskartlegging - 109 naturtyper

Hovedøkosystem	Antall naturtyper
Naturlig åpne områder under skoggrensa	17
Fjell	13
Skog	43
Semi-naturlig mark	9
Våtmark	27
Landform	1

- 83 naturtyper basert på Norsk rødliste for naturtyper 2018
 - De fleste har også sentral økosystemfunksjon
- 26 naturtyper inkludert pga sentral økosystemfunksjon
 - 6 av disse er MiS-livsmiljø

Kunnskapsgrunnlag

- Natur i Norge - [Artsdatabanken/NHM](#)
- Norsk rødliste for naturtyper (2018) - [Artsdatabanken](#)
- Forslag til naturtyper og metode for lokalitetskvalitet (2016-2019) - [Ekspertgruppe](#)
- Uttesting og evaluering av metode for lokalitetskvalitet (2017) - [Kartleggere og ekspertgruppe](#)
- Evaluering av kartlegging (2015-2019) - [Kartleggere](#)

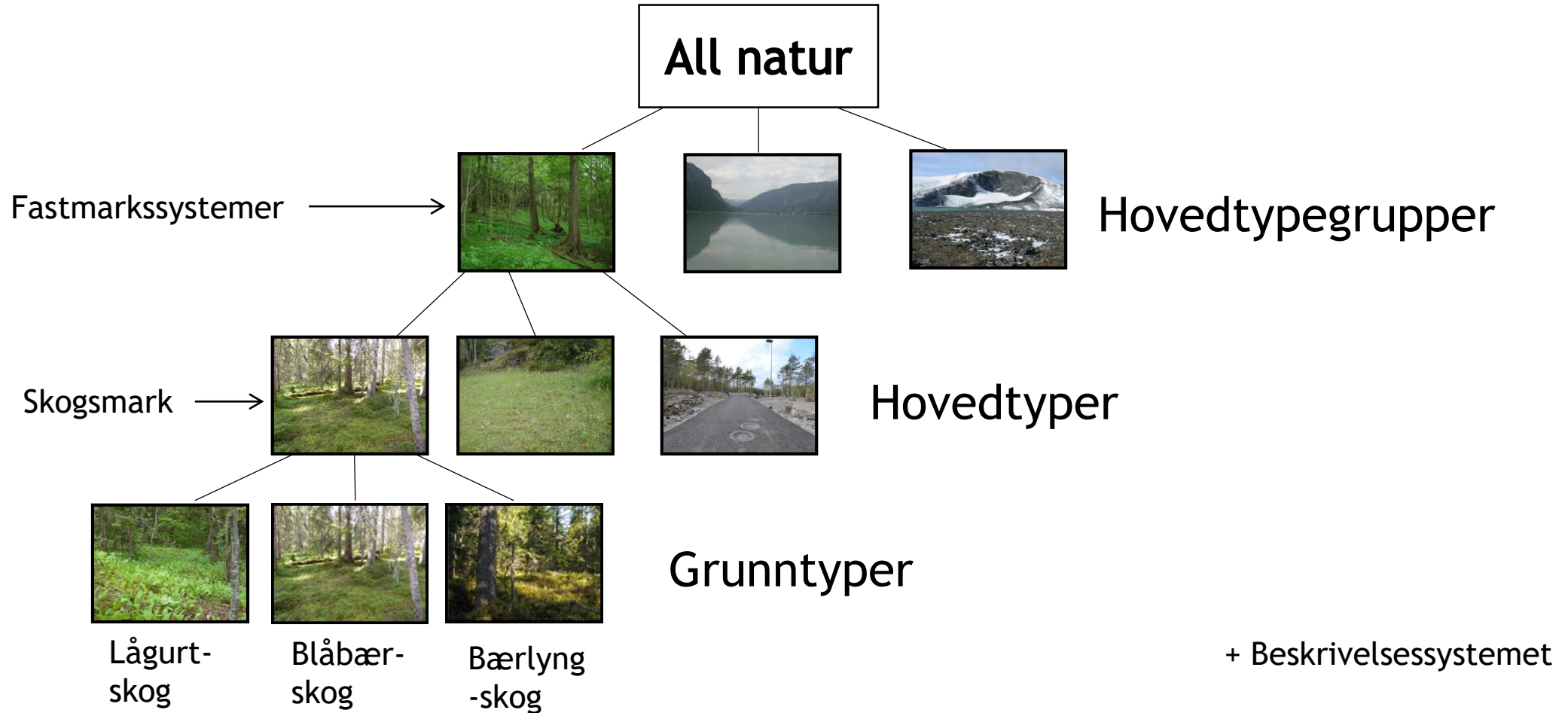

NiN er språket i instruksen

Fra Miljødirektoratets instruks: NiN-definisjon av Lågurteikeskog

Hovedtyper og grunntyper	Kartleggingsenheter	Andre variabler
T4 Fastmarksskogsmark T4-6,7,10,11	T4-C-6,7,10,11	Dominans av eik (1AR-A-QU \geq 3)

NiN på 1-2-3

Grunntyper i skogsmark

KA - Kalkinnhold	Svært kalkrik	Kalklågurtskog	Bærlyng-kalklågurtskog	Lyng-kalklågurtskog	Lav-kalklågurtskog
	Middels kalkrik	Lågurtskog	Bærlyng-lågurtskog	Lyng-lågurtskog	Lav-lågurtskog
	Intermediaær	Svak lågurtskog	Svak bærlyng-lågurtskog	Svak lyng-lågurtskog	Svak lav-lågurtskog
	Kalkfattig	Blåbærskog	Bærlyngskog	Lyngskog	Lavskog
		Frisk mark	Intermediaær	Nokså tørkeutsatt	Svært tørkeutsatt
		UF - Uttørkingsfare			

+ 4 grunntyper som er kildevannspåvirket

+ Beskrivelsessystemet:

Naturskog/normalskog
Hogstklasse
Død ved
Gamle trær
Edellauvskog/barskog osv.

Naturtyper prioritert for kartlegging:

Boreal regnskog
Kalkgranskog
Rik sandfuruskog
Olivinskog
Gammel furuskog med liggende død ved osv.

NiN er språket i instruksen

Fra Miljødirektoratets instruks: NiN-definisjon av Lågurteikeskog

Hovedtyper og grunntyper	Kartleggingsenheter	Andre variabler
T4 Fastmarksskogsmark T4-6,7,10,11	T4-C-6,7,10,11	Dominans av eik ($1AR-A-QU \geq 3$)

Miljødirektoratets instruks

- Hvilke naturtyper
 - Kartleggingsenheter, beskrivelsesvariabler
- Hvordan vurdere lokalitetskvalitet
 - NiN-variabler

NiN veiledningsmaterieell (ADB)

- Hvordan avgrense kartleggingsenheter
- Hvordan avgrense egenskapsområder på bakgrunn av beskrivelsesvariabler
- Hvordan vurdere beskrivelsesvariabler i felt

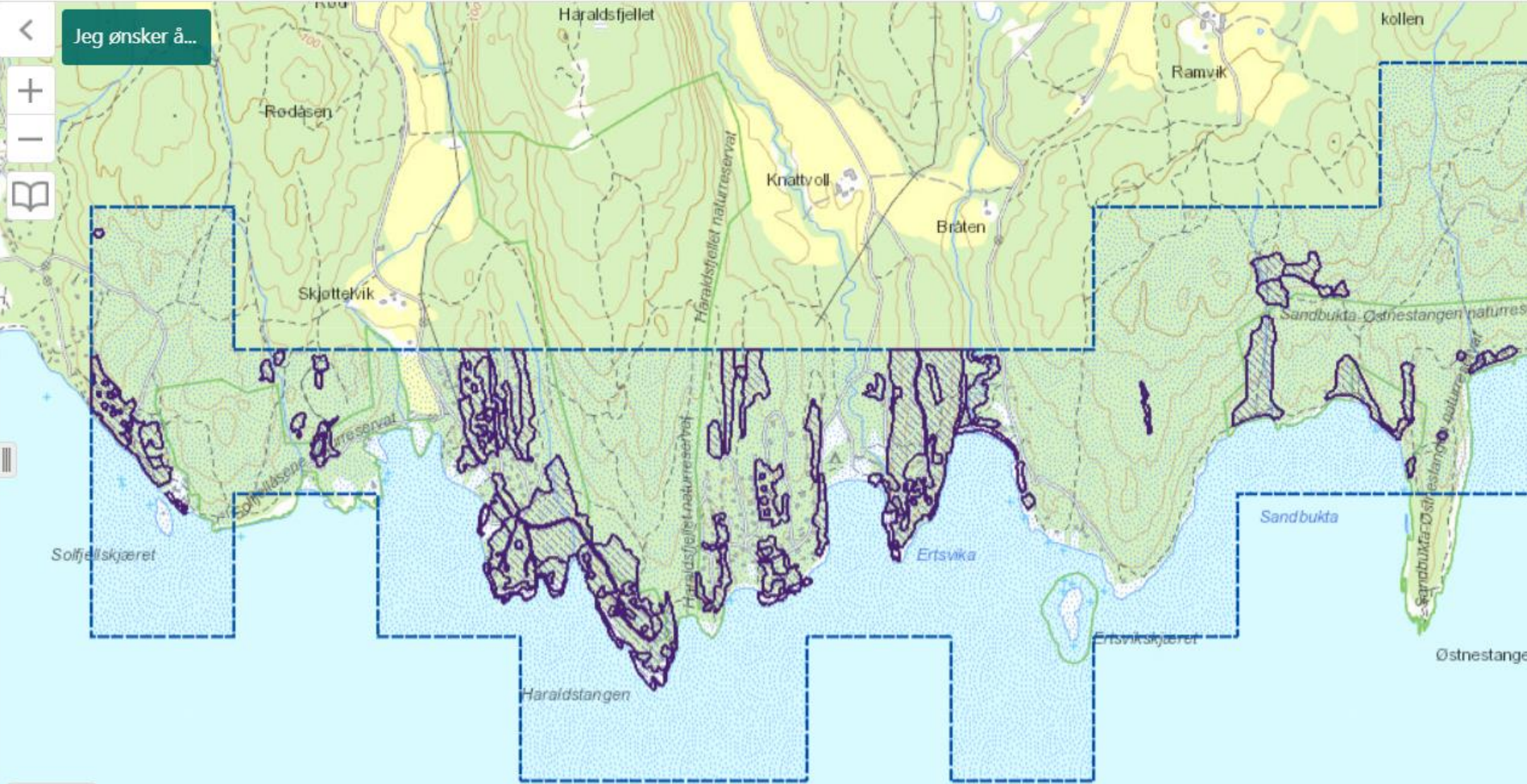
Finne frem i kart Søk og filter Tegne og måle Mitt innhold

Navigation tools: Vis kartlagsliste, Hjem, Panorer, Zoom inn, Zoom ut, Fullt utsnitt, Forrige utsnitt, Neste utsnitt

Tools: Velg fylke/kommune, Historiske flybilder, Skriv ut, Eksport, Del

Kartlag Filterlag... Filter

- NATURVERNOMRÅDER
- NATURTYPER, NATURMANGFOLD
+ Utvalgte naturtyper
+ Naturtyper - NiN
+ Naturtyper - DN-håndbok 13
+ Naturtyper - DN-håndbok 19
+ Vegetasjon - Naturtyper
+ Korallrev
+ Israndavsetninger
+ Geologisk arv
+ Biogeografiske regioner
+ Innarensfrie naturområder

Map controls: Farge (SK), Scale bar (0, 0.3, 0.6km)

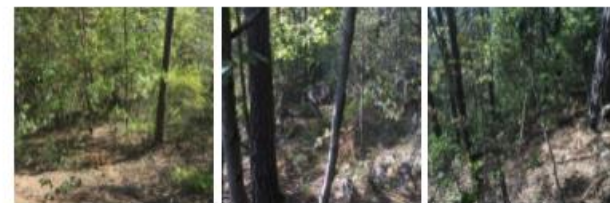
Lindeveien sør (NINFP1810031256)

[Skriv ut](#)

Lokalitetsbeskrivelse

Naturtype	Kalkfuruskog
Lokalitetskvalitet	Moderat kvalitet
Utvalgskriterium	Truet, Sentral økosystemfunksjon
Rødlistekategori	<u>VU</u>
Kommune	Drammen (3005)
Områdenavn	Lindeveien sør
NIN Id	NINFP1810031256

Bilder

Tilstand	Moderat
Tilstandsbeskrivelse	Lokaliteten får moderat tilstand på grunn av skogbestandsdynamikken. I tillegg finnes det en del søppel på lokaliteten. Det er lite spor etter slitasje på lokaliteten og effekten av fremmedarter er svært lav. Lokaliteten er et smalt og bratt område som trolig tidligere har vært en del av et større sammenhengende område med verdifull kalkrik furuskog.
Tilstandsvariabler ▼	(Se tilstandsvariabler...)

Naturmangfold	Moderat
Naturmangfoldbeskrivelse	Lokaliteten får moderat verdi på grunn av størrelse. Det ble kun observert små mengder dødved av større dimensjoner på lokaliteten. Det ble ikke observert noen rødlistearter på lokaliteten, men den er svært kalkrik og rødlistearten sølvasal (NT) er registrert like utenfor lokaliteten. Blant artene som vokser på lokaliteten er hassel, berberis, leddved, rødflangre og blodstorkenebb.
Naturmangfoldvariabler ▼	(Se naturmangfoldvariabler...)

Forts. videre info i faktaarket

NiN kartleggingsenhet(er) og definerende variabler

Hovedtypegruppe	Hovedtype	Kartleggingsenhet	NiN kode	Andel
Fastmarkssystemer	Skogsmark	C-8	NA_T4-C-8	100%

Definerende variabler

Type variabel	Variabelgruppe	Variabeltema	Variabelnavn	Trinn	Kode
Definerende	Artssammensetning	AR	Relativ del-artsgruppesammensetning	> 75 % dekning (4)	1AR-A-PUsy_4

Lokalitetsdata

Areal	42 302 m ²
Hovedøkosystem	Skog
Mosaikk	Nei
Nøyaktighet	Meget god (5 - 20m)
Usikkerhet	Nei
Usikkerhetsbeskrivelse	
Kartleggingsdato	3.9.2018
Kartleggingsår	2018
Oppdragsgiver	Miljødirektoratet
KartleggerFirma	Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS
Kartlegger	Stine Wiger Elvigen
Naturtypekode	NNF_RL2011_028
Kartleggingsinstruks	https://nedlasting.miljodirektoratet.no/NiN_Instrukser/Ntyp2018_kartleggingsinstruks.pdf

Beskrivelse av naturtypen Kalkfuruskog

Kalkfuruskogen er karakterisert av en nokså åpen skogstruktur og et urte- og grasrikt feltsjikt («engskog»), med innslag av kalkarter som orkideene rødflangre, stortveblad og brudespore, samt ofte dominans av liljekonvall. Jordsmonnet er svært kalkrikt, enten pga. grunnlendt mark med tynn humus over kalkstein/kalkrikt berg, eller påvirkning av kalkrikt sigevann (sesongfuktige typer). Kalkfuruskogen er et viktig hotspot-habitat for svært mange truede (kalk)arter.

<https://www.miljodirektoratet.no/om-oss/roller/naturkartlegging/naturtyper/>

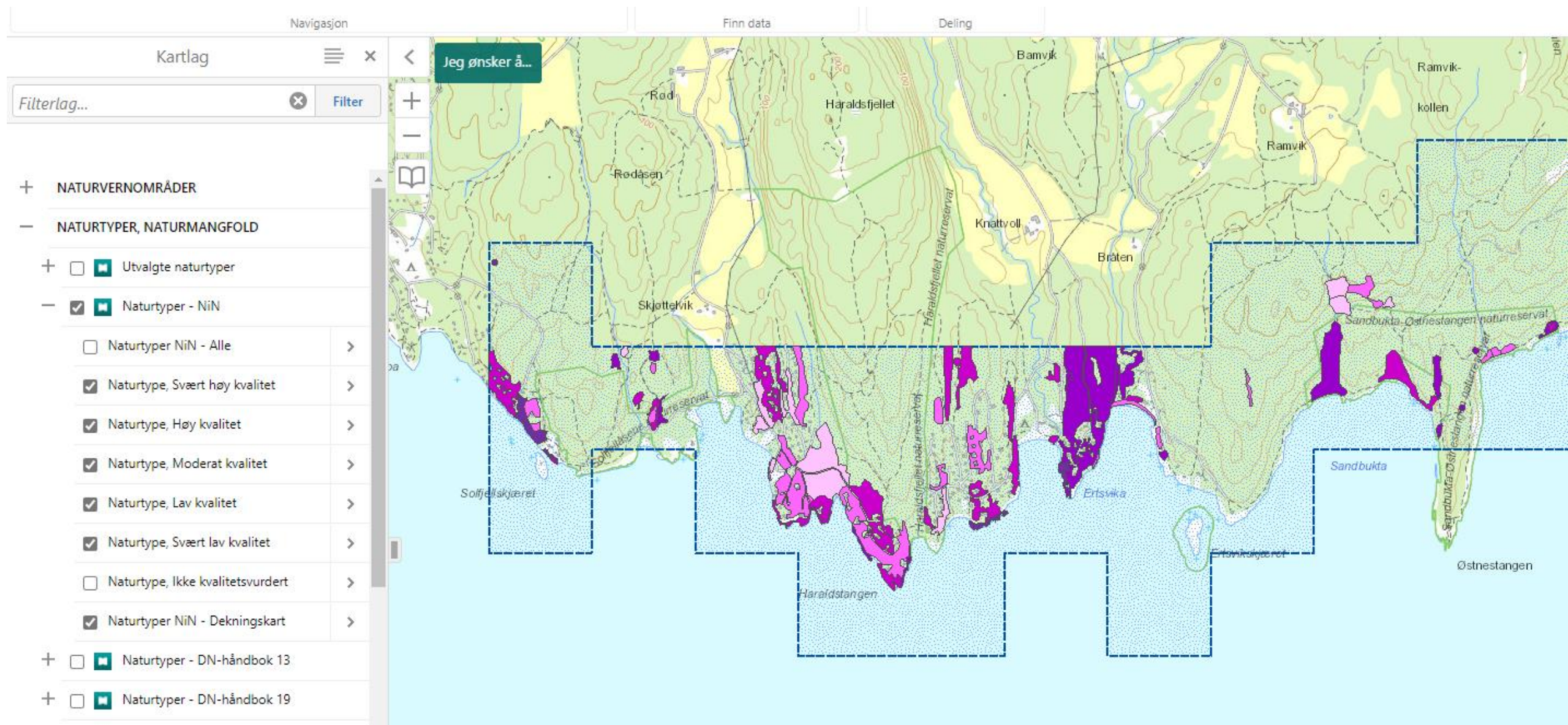
Naturtypen ble kartlagt med navnet Lågurt-lyngfurukalkskog i 2018.

Utvalgskriterium

Rødlistekategori:

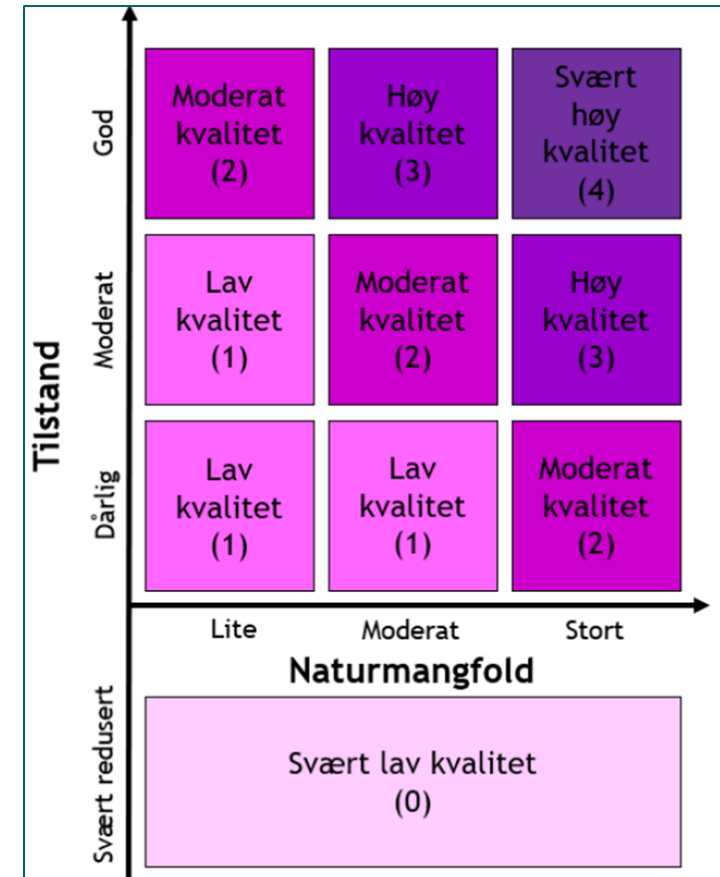
Naturtypen inngår i vurderingsenheten Kalk- og lågurtfuruskog (VU) på Norsk rødliste for naturtyper 2018.

Økologisk lokalitetskvalitet på kart

Hva er økologisk lokalitetskvalitet?

- Naturtypene kommer i alle kvaliteter
- Grunnlag for prioritering i planprosesser
- Trenger en metode for å vise ulikheter i kvalitet

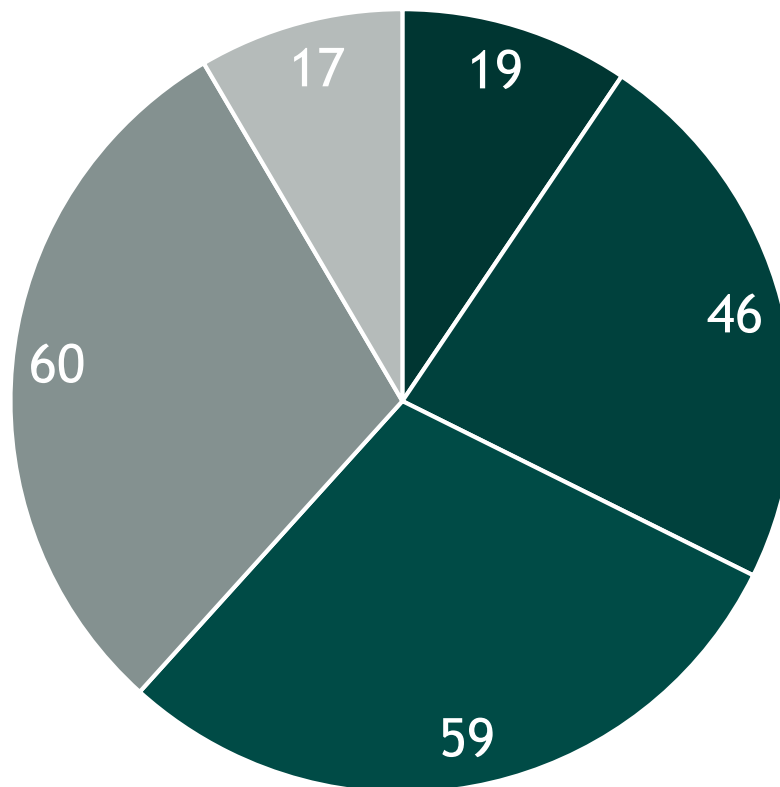
Sammenstilling av tilstand og naturmangfold til lokalitetskvalitet.
Modifisert fra Evju et al. 2017.

Fordeling av lokalitetskvalitet

Prosent av antall polygon

Data fra 2018 og 2019

■ Svært høy ■ Høy ■ Moderat ■ Lav ■ Svært lav

Eksempel

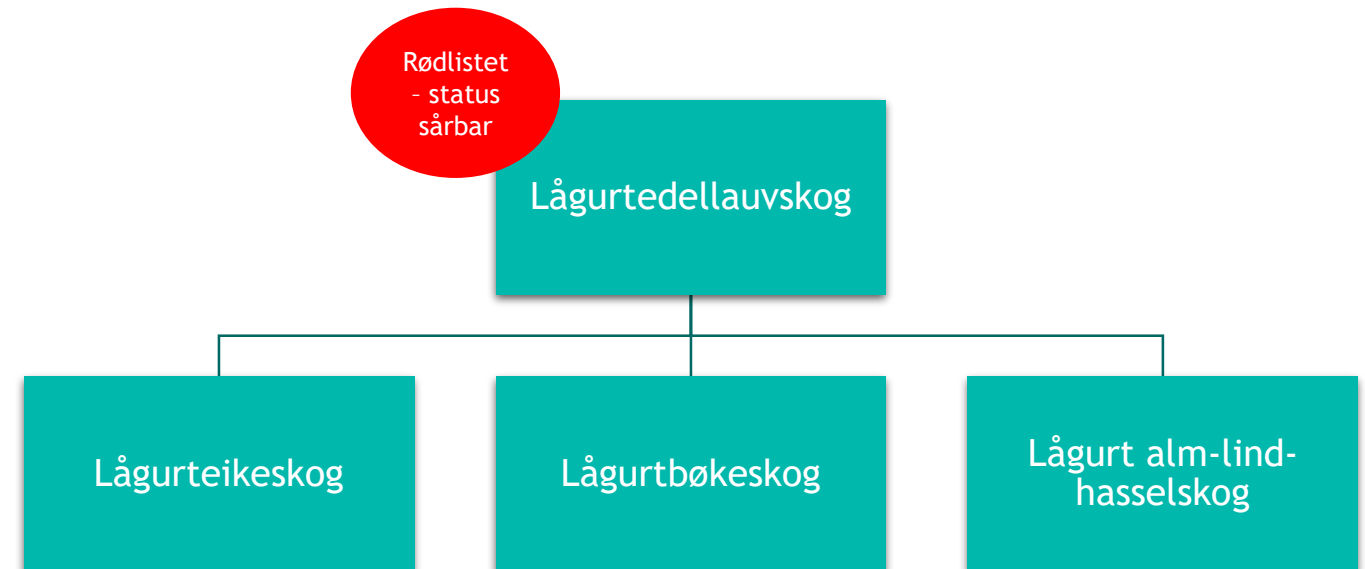
Lågurteikeskog - Svært høy kvalitet (Kragerø 2018)

Naturbase - kart

Overordnede og underordnede naturtyper

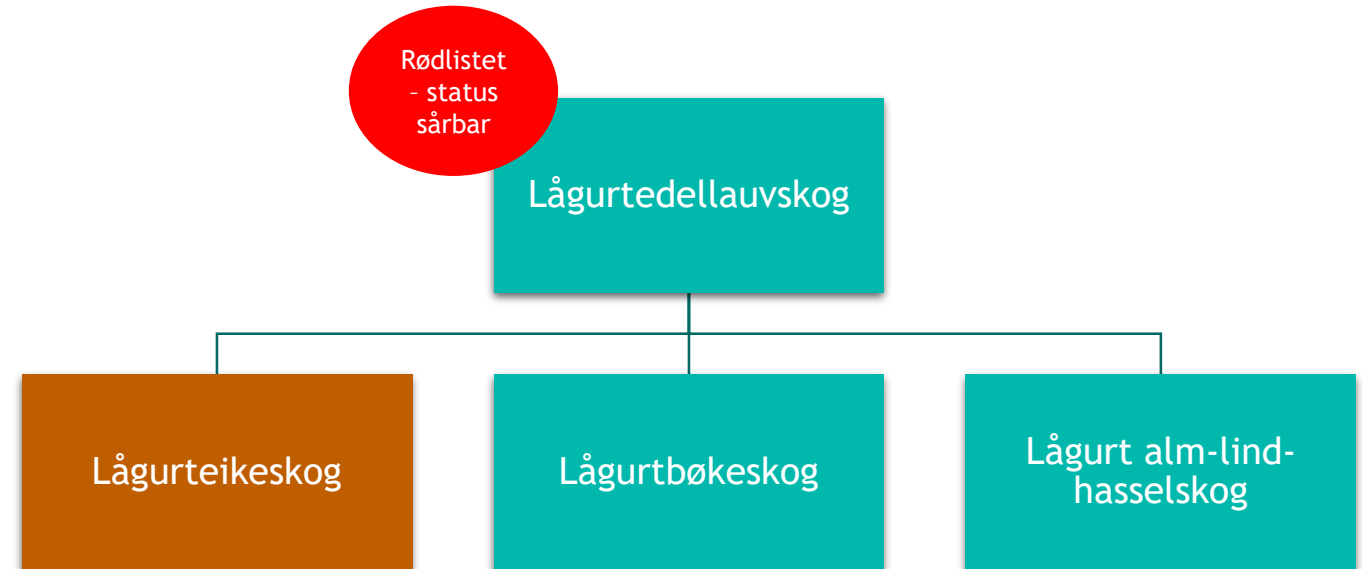
- C12.4 Gammel granskog med stående død ved
- C13 Gammel lågurtselje-rogneskog
- C14 Gammel lågurtospeskog
- C15 Kalkbjørkeskog
- C16 Frisk, rik edellauvskog
- C16.1 Frisk lågurtedellauvskog
- C16.1.1 Frisk lågurtbøkeskog
- C16.2 Frisk kalkedellauvskog
- C17 Lågurtedellauvskog
- C17.1 Lågurteikeskog
- C17.2 Lågurtbøkeskog
- C17.3 Lågurtalm-lind-hasselskog.....
- C18 Kalkedellauvskog
- C18.1 Kalklindeskog
- C18.2 Kalkhasselskog.....
- C19 Høgstaude-edellauvskog

Lågurteikeskog = underordnet naturtype

- C12.4 Gammel granskog med stående død ved
- C13 Gammel lågurtselje-rogneskog
- C14 Gammel lågurtospeskog
- C15 Kalkbjørkeskog
- C16 Frisk, rik edellauvskog
- C16.1 Frisk lågurtedellauvskog
- C16.1.1 Frisk lågurtbøkeskog
- C16.2 Frisk kalkedellauvskog
- C17 Lågurtedellauvskog
- C17.1 Lågurteikeskog
- C17.2 Lågurtbøkeskog
- C17.3 Lågurtalm-lind-hasselskog.....
- C18 Kalkedellauvskog
- C18.1 Kalklindeskog
- C18.2 Kalkhasselskog.....
- C19 Høgstaude-edellauvskog

C17.1 Lågurteikeskog

Lågurteikeskog omfatter tørr, eikedominert skog på intermedier til rik (men ikke sterkt kalkrik) mark (KA-d,e,f,g; UF-c,d,e,f). Denne skogtypen er en del av den overordnede naturtypen Lågurteidellauvskog.

Beskrivelse

Karakteristiske egenskaper

Lågurteikeskog omfatter alle middels rike til rike eikeskoger (brunjordstyper), med innslag av lågurter. De aller rikeste utformingene (gjerne på oppsprukket amfibolitt, basalt eller larvikitt eller i rasmark) er karakterisert av mye blåveis, liljekonvall, myske og svarterteknapp. De fattigste utformingene (som f.eks. kan opptre på noe rikere, sandige løsmasser) har spredte forekomster av lågurter som skogfiol, jordbær, legeberonika og knollerteknapp, dessuten fingerstarr og bergørkvein. I tresjiktet inngår ofte også spisslønn, osp og stedvis også barlind (VU). Her er alle lågurteikeskogene vurdert som tørre (men noen kan antagelig også være noe sesongfuktige).

Påvirkninger

Nedbygging (boliger, veger, m.m.), steinbrudd og treslagsskifte har forårsaket arealtap. Følgende faktorer bidrar til tilstandsreduksjon: hogst, særlig av grove, gamle, hule eiketrær, kjørespor/ferdsel med tunge kjøretøy, spredning av fremmede arter, ekspansjon av gran (spredning fra plantefelt osv.) samt tilgroing/fortetting i busk- og feltsjikt etter opphørt hevd (tidligere beiteskog/høstingskog).

Kriterium for utvalg

Utvalgsriterium: Truet naturtype, naturtype med sentral økosystemfunksjon

Rødlistet naturtype: Ja, naturtypen er ikke vurderingsenhet på rødlista for 2018, men inngår i vurderingsenheten Lågurteidellauvskog (kategori VU)

Utvalgt naturtype: Nei

Kartlegging

Kartleggingsmålestokk: 1:5000

Minsteareal for utfigurering: 1000 m²

Hovedtyper og grunntyper	Kartleggingsenheter	Andre variabler
T4 Fastmarksskogsmark T4-6,7,10,11	T4-C-6,7,10,11	Dominans av eik (1AR-A-QU _{≥3})

Viktigste forvekslingstyper

Fattige utforminger av lågurteikeskog kan være vanskelige å skille fra helt fattige, podsoliserte blåbær(/røssllyng)eikeskoger. Hovedskillet er forekomster av lågurter (selv om disse kan være spredt). Dessuten har sistnevnte en sterkere lyngdominans, og/eller tykke matter av eikelauv.

Vurdering av lokalitetskvalitet

Tilstand

Tabellen under gir oversikt over variabler og grenseverdier brukt for å vurdere tilstand.

	Skogbestandsdynamikk (7SD-IS, 7SD-0)	Spør av tunge kjøretøy (7TK)	Fremmedartsinnslag (7FA)	Dekning av gran (1AE-MB-D-Plab)	Tilgroing av einstape (1AE-MB-D-PTaq)	Tilgroing av busksjikt, Busksjiktdeknning (1AG-B)
Primær/sekundær	P	P	P	P	P	P
God	7SD-0-2 og 7SD-IS-5	0,1	0,1,2	0,1,2	0,1,2	0,1,2,3,4
Moderat	7SD-IS-4	2	3,4	3	3,4,5	5,6,7,8
Dårlig	7SD-IS-3	3	5			
Svært redusert	7SD-IS-1,2		6			

Naturmangfold

Naturmangfold vurderes ikke dersom lokalitetens tilstand er vurdert som «svært redusert». Tabellen under gir oversikt over variabler og grenseverdier brukt for å vurdere naturmangfold.

	Størrelse	Habitatspesifikke arter (MdirPRHA) *	Rødlistearter (MdirPRRL) **	Liggende død ved >30 cm diameter i brysthøyde (4DL-5-0)	Antall store trær (4TS-TS)	Tre med spesielt livsmedium (4TL-BS, HE, HL, SB, 1AE-BV-K-LOsp, MdirPRTL)	Aktuell bruksintensitet (7JB-BA) (beiteskog)
Primær/sekundær	P	P	P	P	P	P	S
Stort	>25.000 m ²	>9 arter	≥10 NT/DD, ≥2 VU eller ≥1 EN/CR	4,5,6,7,8, 9 (≥4 læger pr. 1000 m ²)	4,5,6,7 (≥4 store trær pr. 1000 m ²)	MdirPRTL=3, 4,5,6,7,8, 9 (totalt ≥2 trær pr. 1000 m ²)	Moderat til Stort: 2
Moderat	5000-25.000 m ²	3-9 arter	3-9 NT/DD eller 1 VU	3 (2-3 læger pr. 1000 m ²)	3 (2-3 store trær pr. 1000 m ²)	MdirPRTL=2 (totalt 1 tre pr. 1000 m ²)	Lite til Moderat: 2
Lite	<5000 m ²	<3 arter	<3 NT/DD	0,1,2 (<2 læger pr. 1000 m ²)	0,1,2 (<2 store trær pr. 1000 m ²)	MdirPRTL=0, 1 (totalt <1 tre pr. 1000 m ²)	

Kartlegging på ipad

NiN-app: eget
kartleggingsverktøy utviklet av
Miljødirektoratet

Spesialtilpasset til instruksen

Gir heldigital kartlegging

Lokalitetskvalitet

Foto: Kristina Frøiland Svare

Foto: Sigrid Skrivervik Bruvoll

Svært lav

Lav

Moderat

Høy

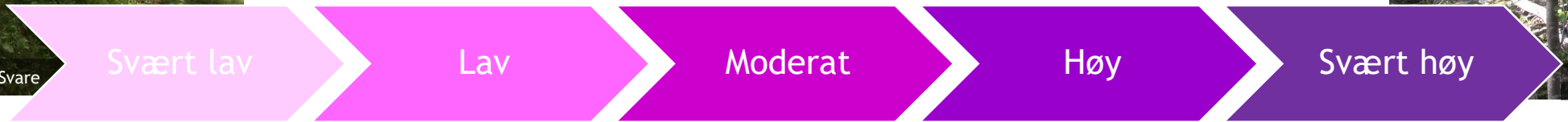
Svært høy

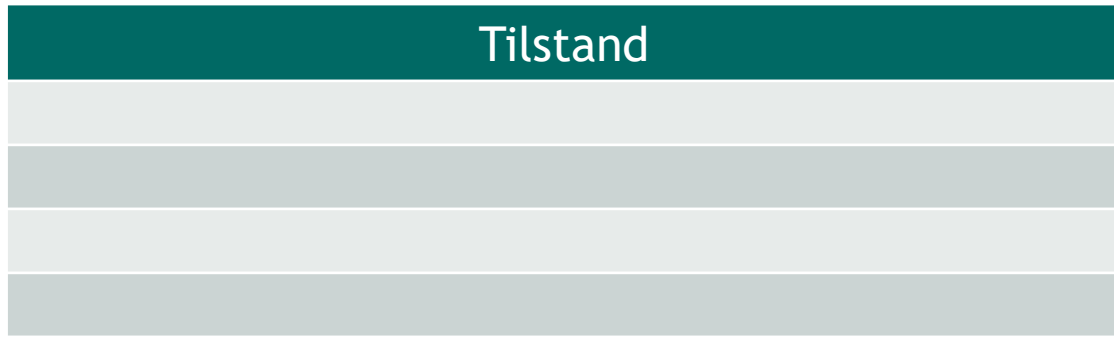
Foto: Kristina Frøiland Svare

Foto: Sigrid Skrivervik Bruvoll

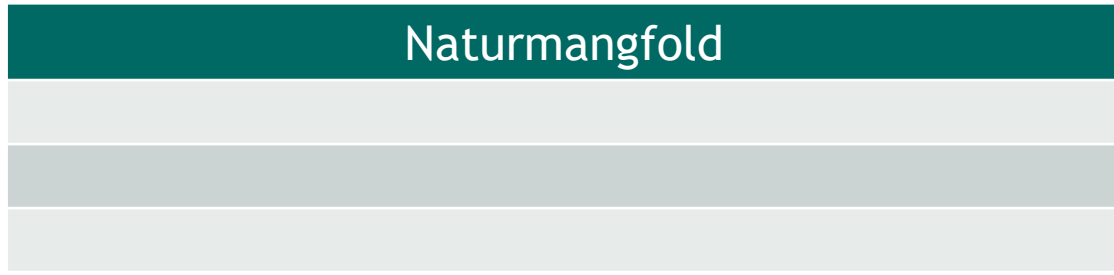

DÅRLIG ←

→ GOD

LITE ←

→ STORT

Foto: Kristina Frøiland Svare

Foto: Sigrid Skrivervik Bruvoll

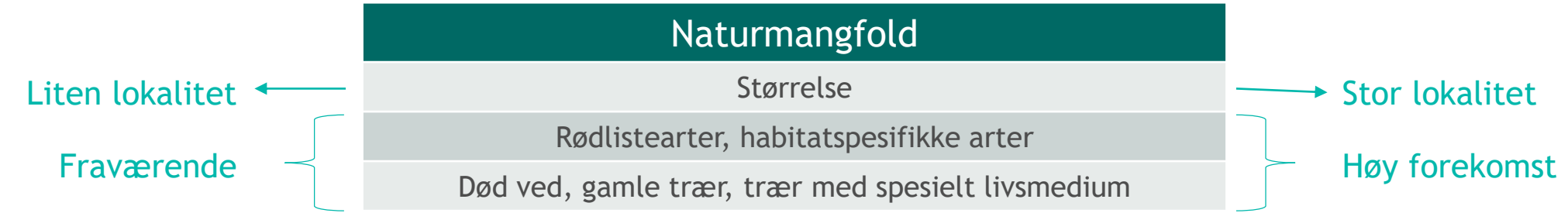
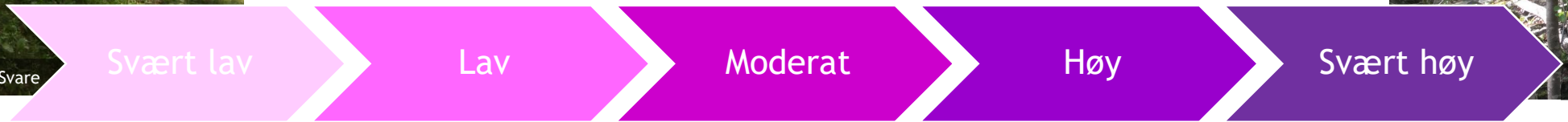
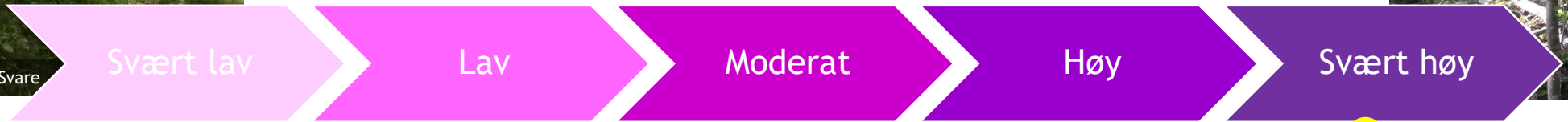

Foto: Kristina Frøiland Svare

Foto: Sigrid Skrivervik Bruvoll

Tilstand
Skogbestandsdynamikk
Kjørespor
Fremmedarter
Ekspansjon av gran

Naturmangfold
Størrelse
Rødlistearter, habitatspesifikke arter
Død ved, gamle trær, trær med spesielt livsmedium

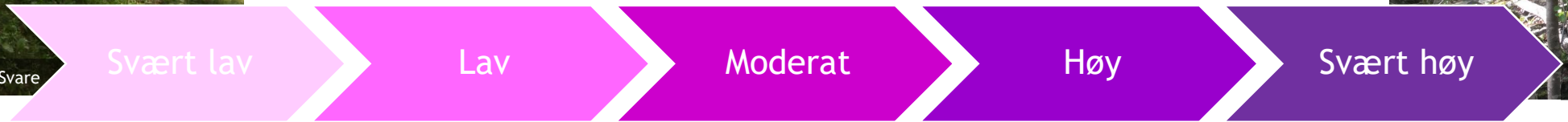
Tilstand	God	Moderat kvalitet (2)	Høy kvalitet (3)	Svært høy kvalitet (4)
	Moderat	Lav kvalitet (1)	Moderat kvalitet (2)	Høy kvalitet (3)
	Dårlig	Lav kvalitet (1)	Lav kvalitet (1)	Moderat kvalitet (2)
Svært redusert	Naturmangfold			
	Lite	Moderat	Stort	Svært lav kvalitet (0)

Foto: Kristina Frøiland Svare

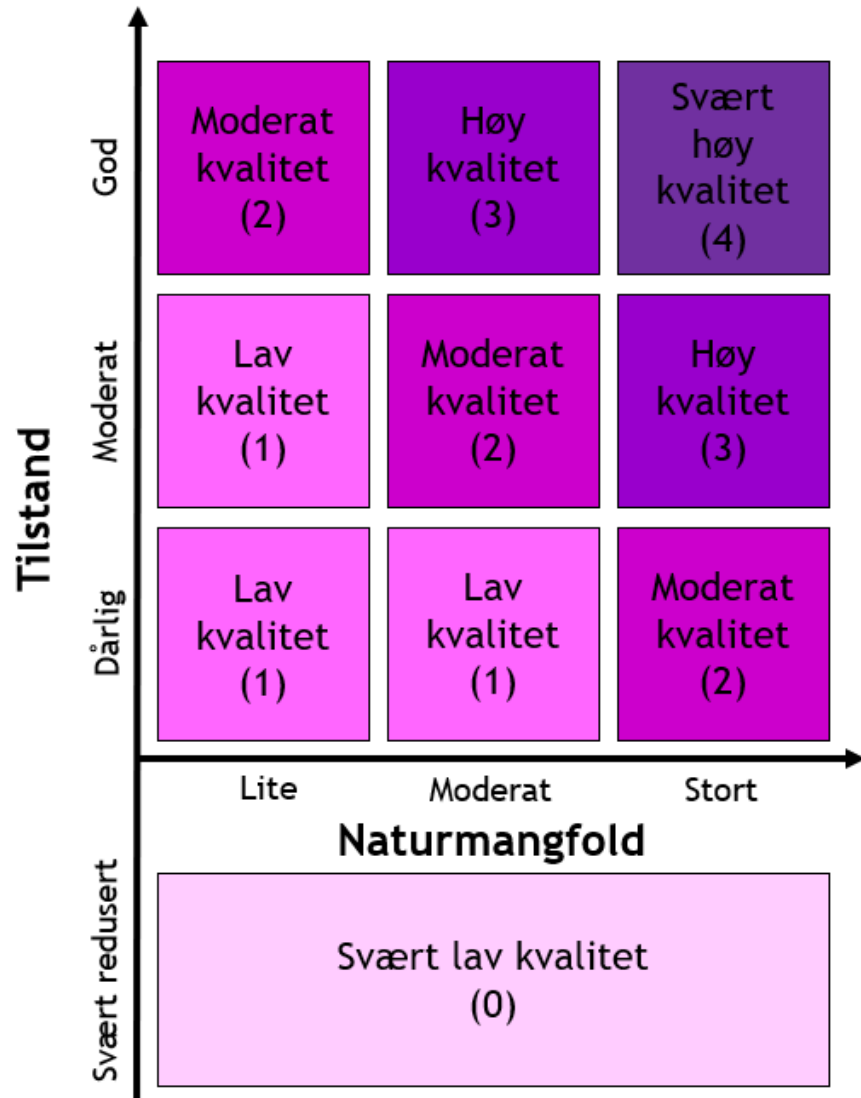
Foto: Sigrid Skrivervik Bruvoll

Tilstand	
	Skogbestandsdynamikk
	Kjørespor
	Fremmedarter
	Ekspansjon av gran

Naturmangfold	
	Størrelse
	Rødlistearter, habitatspesifikke arter
	Død ved, gamle trær, trær med spesielt livsmedium

Tilstand	God	Moderat kvalitet (2)	Høy kvalitet (3)	Svært høy kvalitet (4)
	Moderat	Lav kvalitet (1)	Moderat kvalitet (2)	Høy kvalitet (3)
	Dårlig	Lav kvalitet (1)	Lav kvalitet (1)	Moderat kvalitet (2)
	Svært redusert	Svært lav kvalitet (0)		
		Lite	Moderat	Stort
		Naturmangfold		

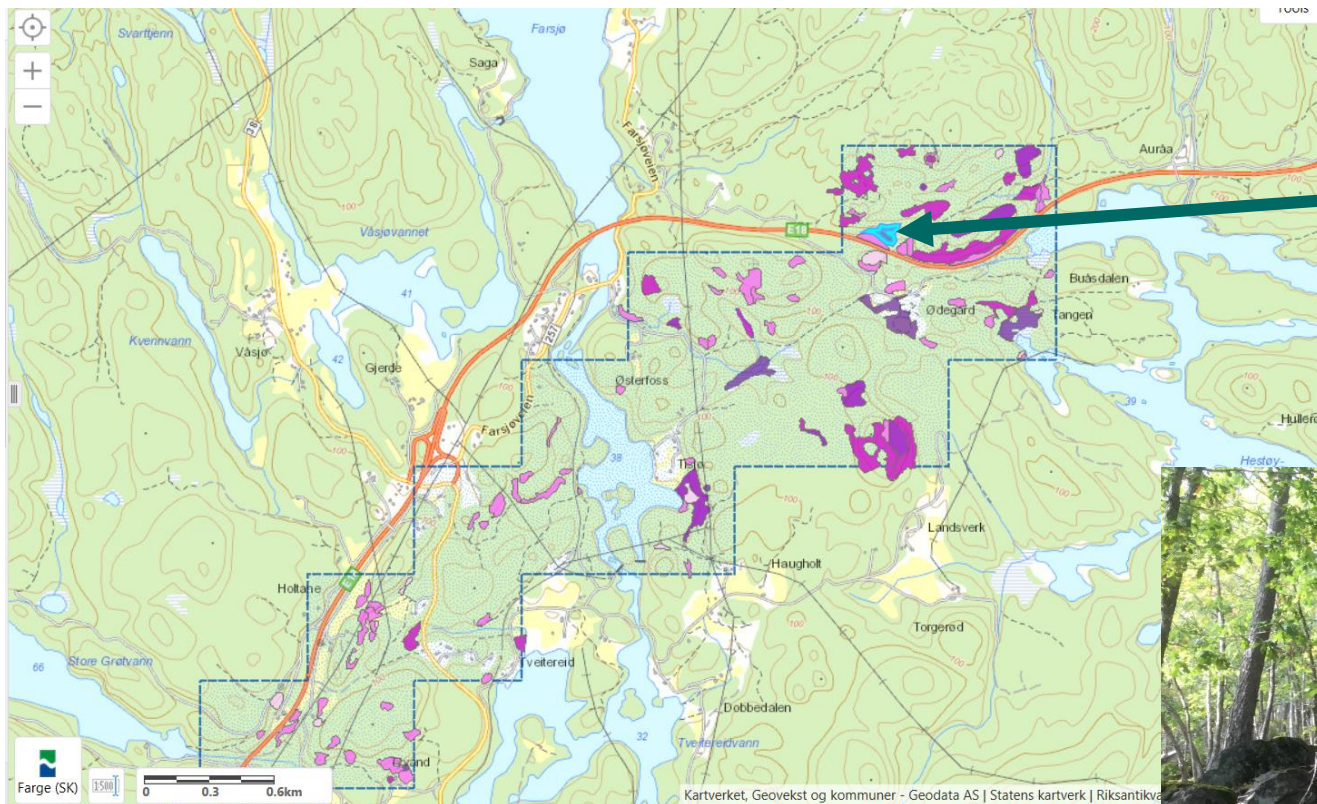

Modifisert fra Evju et al. 2017

Samlet skår for lokalitetskvalitet

Sammenstilling av tilstand og naturmangfold gir lokalitetskvalitet

Kart og faktaark for eksempelet

MILJØ-DIREKTORATET Faktaark - Naturtyper NiN Søk på NiNID, områdenavn...

Stegheia 8 (NINFP1810032432) Skriv ut

Lokalitetsbeskrivelse

Naturtype: Lågurt-eikeskog
 Lokalitetskvalitet: Svært høy kvalitet
 Utvalgsriterium: Se beskrivelse av naturtypen
 Rødlstekategori: Kan være VU eller NT, se beskrivelse av naturtypen
 Kommune: Kragerø (3814)
 Områdenavn: Stegheia 8
 NiN id: NINFP1810032432

Tilstand: God
 Tilstandsbeskrivelse: Denne eikeskogen i midtre sjikt av kalkskalaen er har naturskogkarakter. Den inneholder ingen fremmedarter og lite busker og gran. (Se [tilstandsvariable...](#))

Naturmangfold: Stort
 Naturmangfoldbeskrivelse: Lokaliteten er av moderat størrelse. Et funn av rødlistearten buskvikke (EN), i kombinasjon med flere spesielle livsmedier i form av gamle trær, oppgraderer verdi for artsmangfold til nivå 'stor'.
 Naturmangfoldvariable: (Se [naturmangfoldvariable...](#))

NiN kartleggingsenhet(er) og definerende variable

Hovedtypegruppe	Hovedtype	Kartleggingsenhet	NiN kode	Andel
Fastmarkssystemer	Skogsmark	C-7	NA_T4-C-7	50%
Fastmarkssystemer	Skogsmark	C-6	NA_T4-C-6	50%

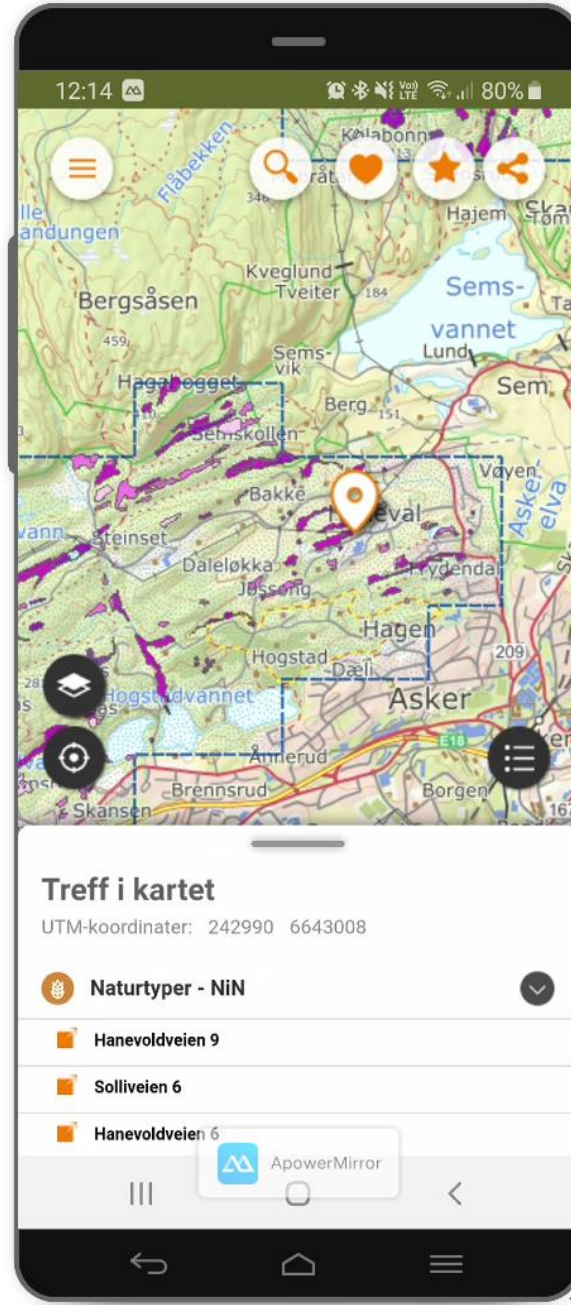
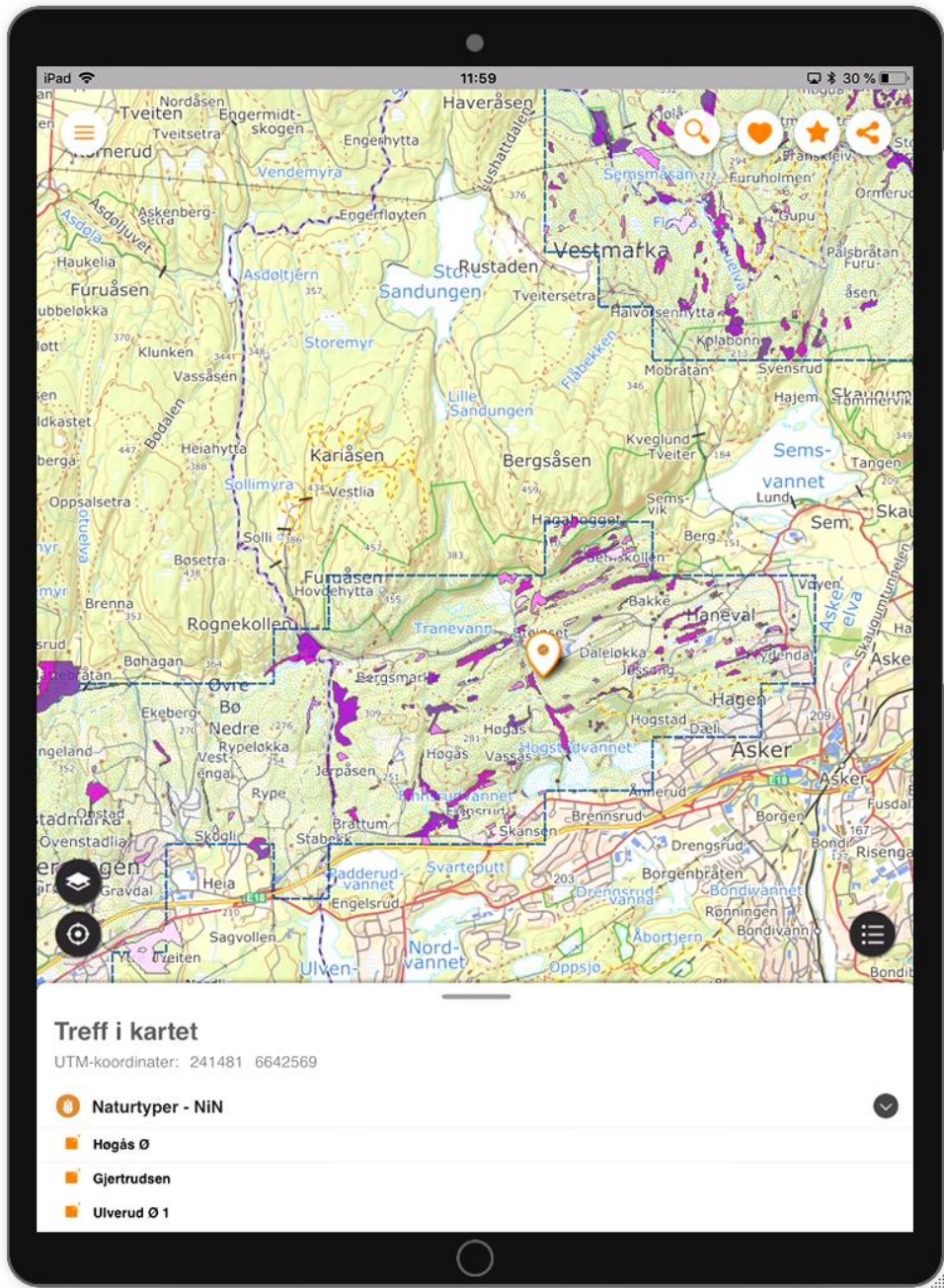
Definerende variable

Type variabel	Variabelgruppe	Variabeltema	Variabelnavn	Trinn	Kode
Definerende	Arts sammensetning	AR	Relativ del-artgruppesammensetning	> 75 % dekning (4)	1AR-A-OU_4

Bilder

Foto: Sigrid Skrivervik Bruvoll

Miljøstatus-kart

Bruk av naturtypedata i arealforvaltning

Viktig kunnskapsgrunnlag i arealforvaltningen

Naturtypekartlagene er av de mest brukte kartlagene i Naturbase

- Arealplanlegging etter plan- og bygningsloven
- Energisaker
- Ved vurdering av tiltak i landbruket
- Ved tildeling av tilskudd (skjøtselstiltak miljø og landbruk)

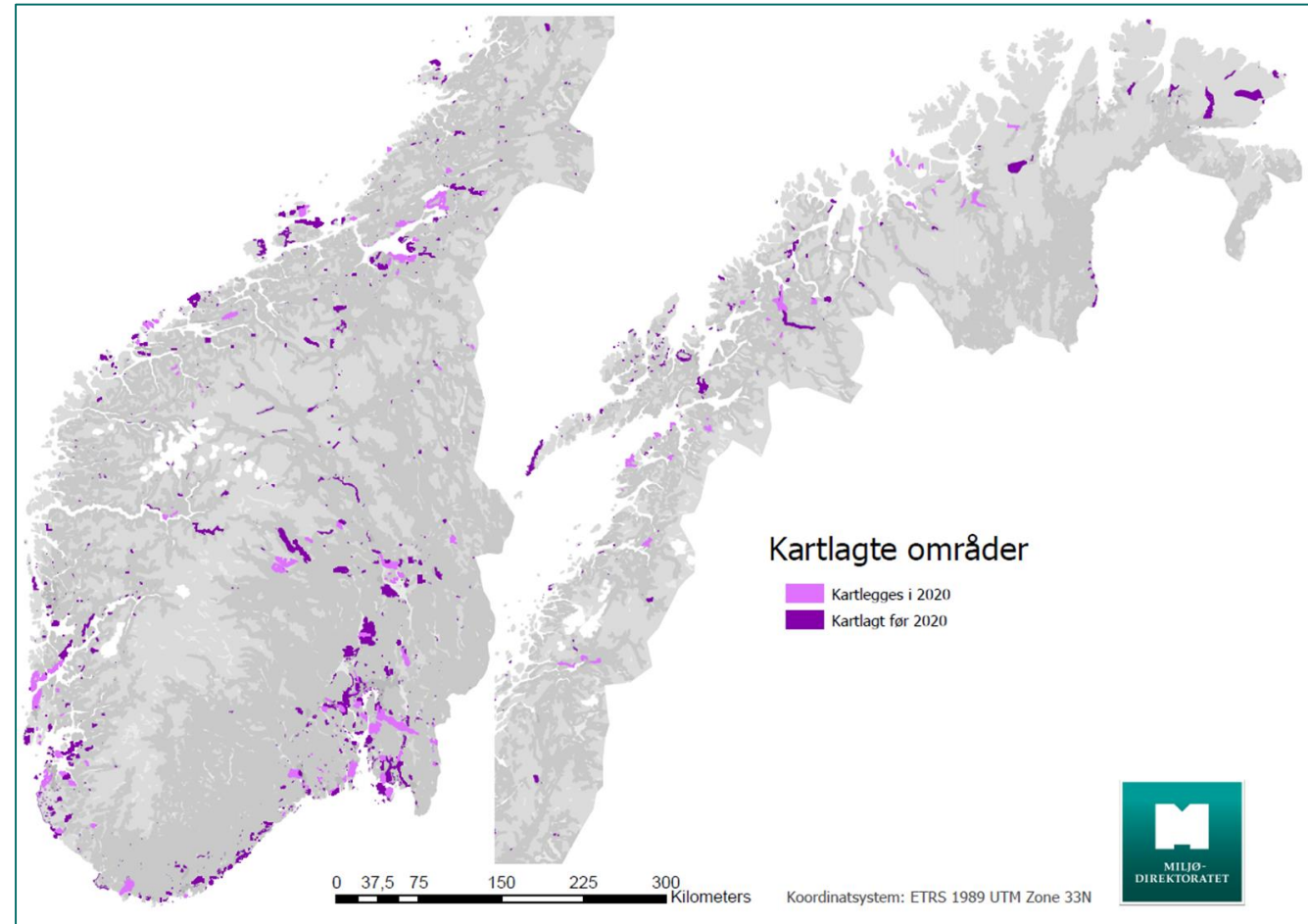

Foto: Toril Grønningsæter

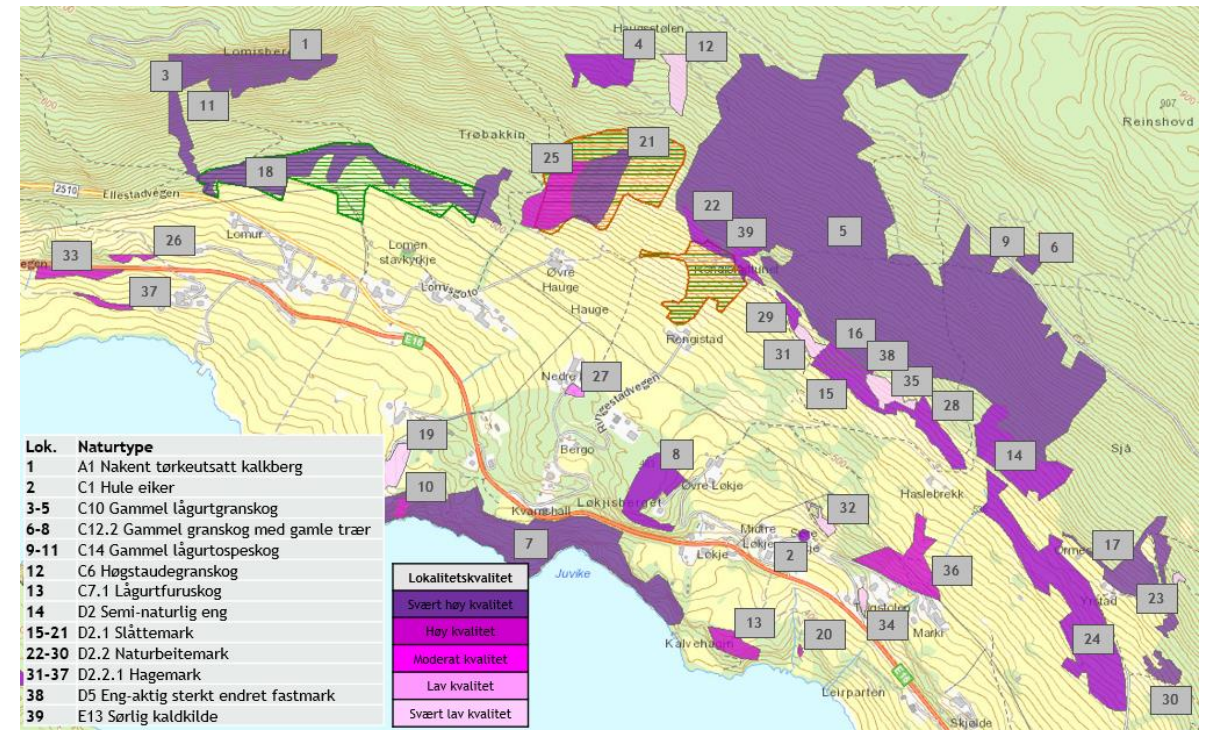
Kartlagte arealer

- Arealer kartlagt i 2015, 2016, 2018 og 2019
 - Arealer kartlagt i 2017 -> publiseres i 2021
- 37.000 lokaliteter
 - DN håndbok 13: 76.000 lokaliteter
- Pressområder kartlagt
 - Bl.a. urbane områder, fritidsbebyggelse, veg og jernbane
- Se oversikt over kartlegging i 2020 på våre [nettsider](#)
- Etter 2020: 1,86 % av landets areal er undersøkt for naturtyper

Hvordan vektlegges naturtyper?

- Naturtypekartet viser hvor vi har naturtyper og hvilken økologisk kvalitet forekomstene har.
- Konsekvenser fastsettes gjennom regelverk som styrer aktiviteten i et konkret område.

Rundskriv

Miljødirektoratet
Riksantikvaren
Fylkesmennene
Fylkeskommunene
Sametinget

Nr.	Vår ref.	Dato
T-2/16 - rev.oktober 2019	14/1999	22. oktober 2019

Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis

1. Innledning

For å bidra til en mer enhetlig forvaltningspraksis og gi økt forutsigbarhet for kommunal arealplanlegging, klargjør dette rundskrivet hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller som av andre grunner er av vesentlig betydning på klima- og miljøområdet. Rundskrivet skal legges til grunn for miljøforvaltningens innsigelsespraksis, og

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-og-vesentlige-regionale-interesser-pa-miljoomradet--klargjoring-av-miljoforvaltningens-innsigelsespraksis/id2504971/>

Rundskriv T-2/16

- klargjør hva som er nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser
- legges til grunn for miljømyndighetens innsigelsespraksis etter pbl
- gjelder også vurdering i saker om utbygging av vannkraft, vindkraft og anlegg for overføring av elektrisk energi.
- naturtyper etter Miljødirektoratets instruks og DN håndbok 13 er innarbeidet

Nasjonale og vesentlige regionale miljøinteresser

Rundskriv T-2/16

Utvalgte naturtyper (UN)

Truede naturtyper (CR, EN og VU)

Naturtyper med sentral økosystemfunksjon

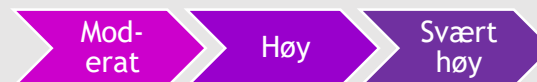
Nær truede naturtyper (NT)

Spesielt dårlig kartlagte naturtyper

Øvrige A-lokaliteter etter DN håndbok 13

MILJØDIREKTORATETS INSTRUKS

Alle lokaliteter*

DN-HÅNDBOK 13

Alle lokaliteter

A-, B- og C-lokaliteter

A-lokaliteter

Konsekvensutredninger fra 2021: Ny metode for verdisetting

Nasjonal og vesentlig regionale miljøinteresser

Registrerings-kategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi (Forvaltningsprioritet)	Stor verdi (Høy forvaltningsprioritet)	Svært stor verdi (Høyeste forvaltningsprioritet)
Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks					Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
			Kritisk truet (CR) - svært lav lokalitetskvalitet	Kritisk truet (CR) - lav lokalitetskvalitet	Kritisk truet (CR) - moderat, høy, svært høy lokalitetskvalitet
			Sterkt truet (EN) - svært lav lokalitetskvalitet	Sterkt truet (EN) - lav, moderat lokalitetskvalitet	Sterkt truet (EN) - høy, svært høy lokalitetskvalitet
			Sårbar (VU) - svært lav lokalitetskvalitet	Sårbar (VU) - lav, moderat, høy lokalitetskvalitet	Sårbar (VU) - svært høy lokalitetskvalitet
		Sentral økosystemfunksjon - svært lav lokalitetskvalitet	Sentral økosystemfunksjon - lav lokalitetskvalitet	Sentral økosystemfunksjon - moderat, høy lokalitetskvalitet	Sentral økosystemfunksjon - svært høy lokalitetskvalitet
		Nært truet - svært lav lokalitetskvalitet	Nært truet - lav og moderat lokalitetskvalitet	Nært truet - høy og svært høy lokalitetskvalitet	
		Spesielt dårlig kartlagt - svært lav lokalitetskvalitet	Spesielt dårlig kartlagt - lav og moderat lokalitetskvalitet	Spesielt dårlig kartlagt - høy og svært høy lokalitetskvalitet	
Naturtyper etter DN- håndbok 13					Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
				Kritisk (CR) og sterkt truet (EN) - C	Kritisk (CR) og sterkt truet (EN) - A, B
				Sårbar (VU) - B, C	Sårbar (VU) - A
			Nær truet - B, C	Nær truet - A	
		C-lokaliteter	B-lokaliteter	A-lokaliteter	

NB! Hvis flere utvalgskriterier - høyeste verdi teller

← Kritisk truet

← Sterkt truet

← Sårbar

← Sentral økosystemfunksjon

← Nær truet

← Spesielt dårlig kartlagt

Havneåsfjellet (NINFP1910011127)

Lokalitetsbeskrivelse

Naturtype	Kalklindeskog
Lokalitetskvalitet	Høy kvalitet ←
Utvalgskriterium	Truet, Sentral økosystemfunksjon ←
Rødlistekategori	<u>EN</u> ←
Kommune	Asker (3025)
Områdenavn	Havneåsfjellet
NIN Id	NINFP1910011127

Tilstand	Moderat
Tilstandsbeskrivelse	Skogalder varierer med både yngre, eldre produksjonssk samlet er det satt eldre produksjonsskog og moderat til g
Tilstandsvariabler ▾	(Se tilstandsvariabler...)

Naturmangfold	Stort
Naturmangfoldbeskrivelse	Det er en stor lokalitet med tidligere funn av 8 rødlista sc er EN: glatt villsvinslørsopp, brun jorbærslørrsopp, lindesl furu, og hul spisslønn og alm er observert. Det er edelløvt det er sparsomt feltsjikt, men i øvre kanter finnes bergmy ved av store dimensjoner.
Naturmangfoldvariabler ▾	(Se naturmangfoldvariabler...)

Hva må du vite?

- Er naturtypen truet (CR, EN og VU)?
- Er den nær truet (NT)?
- Har den en sentral økosystemfunksjon
- Er den spesielt dårlig kartlagt?
- Hva er lokalitetskvaliteten?

🗺️ Vis kartlagsliste
 🏠 Hjem
 👁️ Panorér
 🔍 Zoom inn
 ➖ Zoom ut
 🗺️ Fullt utsnitt
 🔄 Forrige utsnitt
 ➡️ Neste utsnitt

🔍 Velg fylke/kommune
 📷 Historiske flybilder
 🖨️ Skriv ut
 🔄 Eksport
 🔗 Del

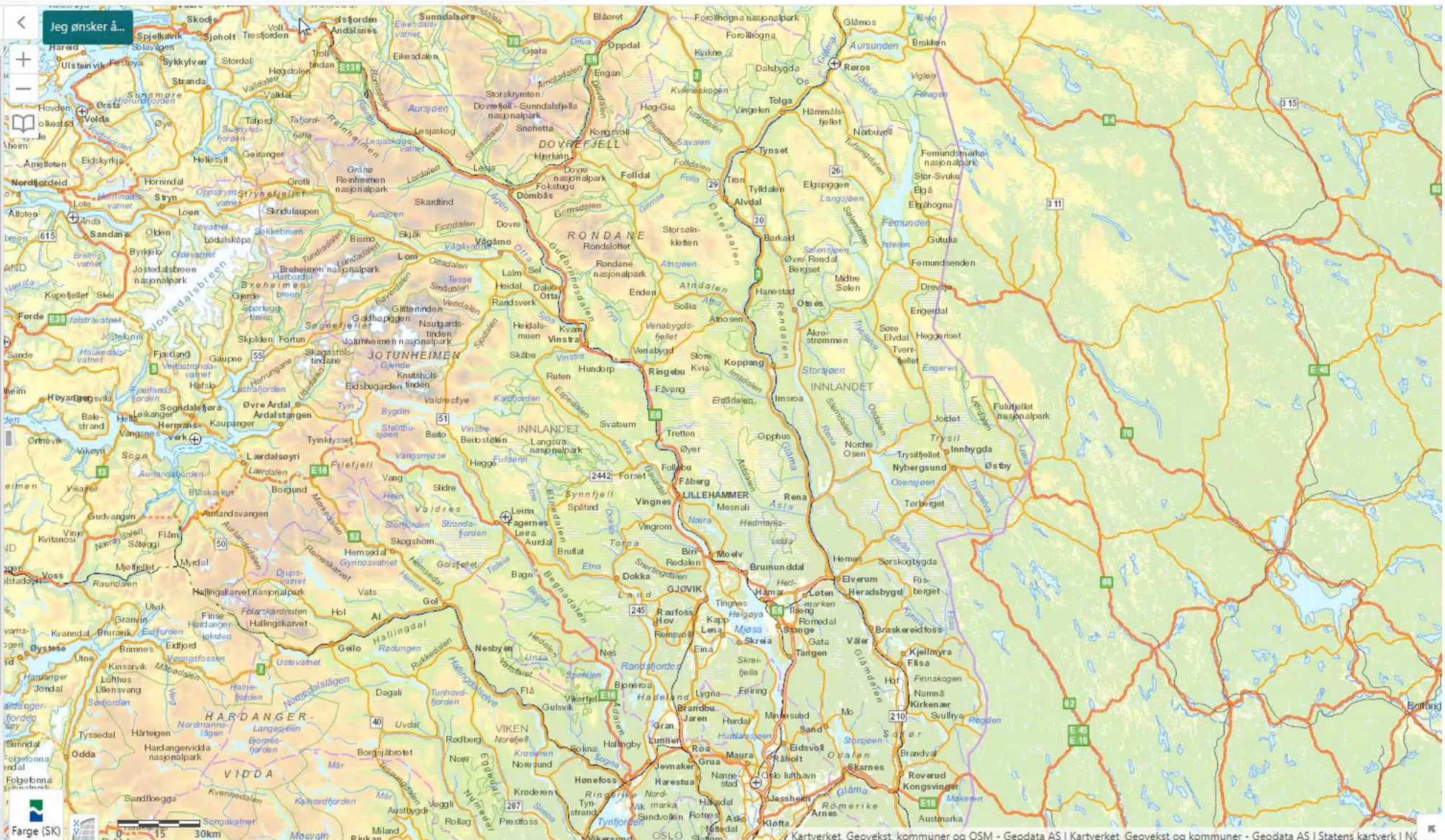
📄 Finn data
 📄 Deling

Navigasjon

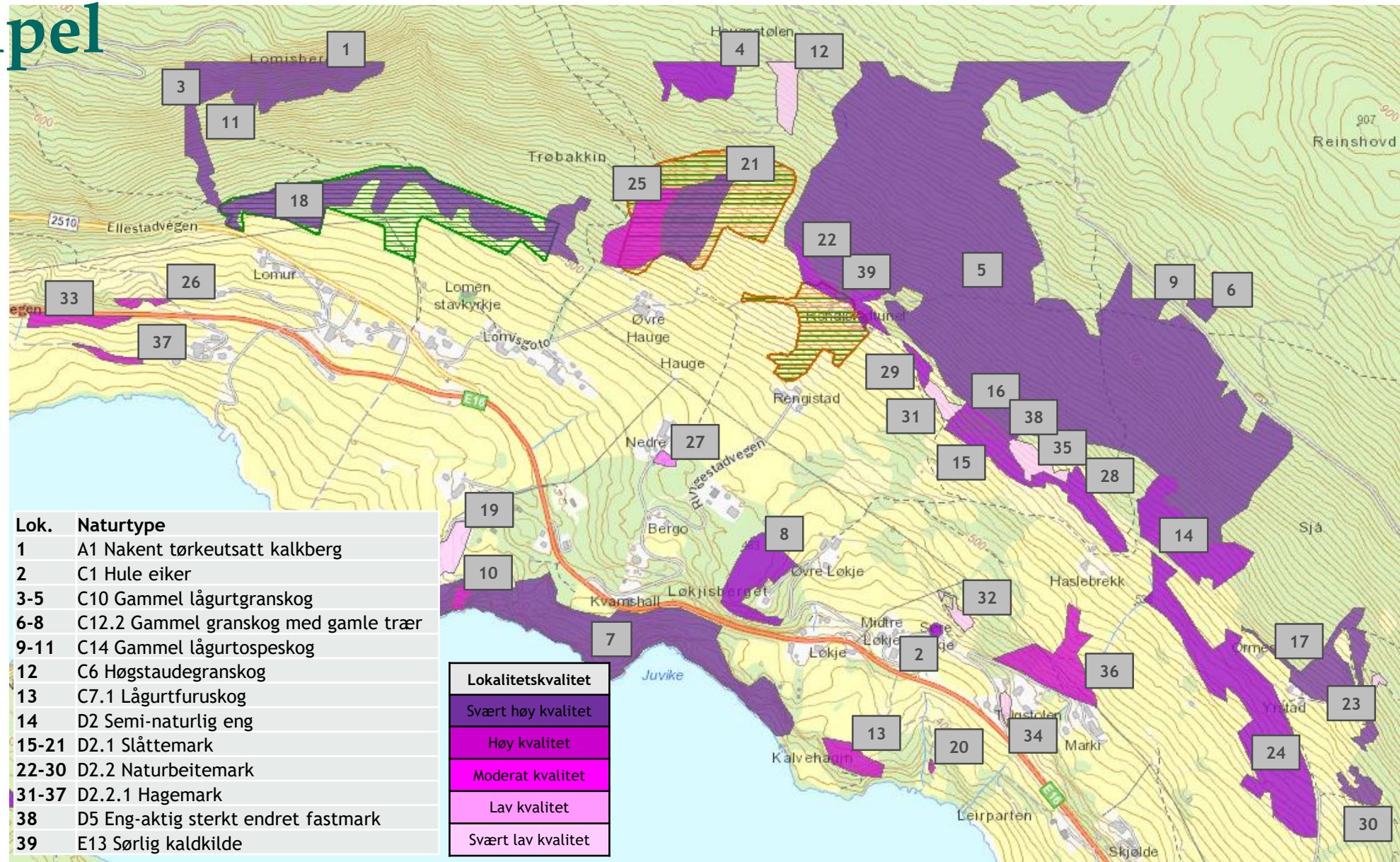
Hvordan finne faktaarkene

Informasjon og tips

- Plusstegnet foran tema eller kartlag forteller at du kan utvide menyen. Mange av temaene er publisert med flere ulike kartlag. Dette gir deg gode muligheter til å skreddersy visninger.
- Mange kartlag har målestokkregulering. Noen vises bare i liten målestokk, mens andre bare vises i stor målestokk. I kartlagsmenyen vil du se at kartlag som ikke vises står med grå, kursiv tekst.
- Mange karttjenester er organisert slik at du tilsynelatende får treff på alle aktiverte kartlag i tjenesten, selv om du egentlig bare har ett treff. Bruk tegnforklaringen til å finne ut hvilket kartlag du har fått treff på, eller bla deg gjennom treffene i boksen og sjekk hvor du får opp mer informasjon når du klikker i lenka for Faktaark.
- Råd om skjøtsel og hensyn for naturtypedata er naturfaglige råd om hvilke hensyn som er nødvendige å ta for å ivareta eller fremme naturverdiene i et område. Rådene er en del av kunnskapsgrunnlaget og kan inngå i grunnlaget for forvaltning av området.
- Bruk søkefeltet øverst til høyre for snarsøk. Ikke alle kartlag er tilrettelagt for dette. For kartlag fra Miljødirektoratet vil du få treff på områdenavn, naturtype, NaturbaseID m.m.
- Søket gir begrenset antall treff. Runde tall i søkeresultatet (f.eks. 1000) er en indikasjon på at det reelle trefftallet er høyere.
- Ved eksport av søkeresultater eller grafikk til shapeformat (shp) vil alle data lagres i koordinatsystem ETRS/UTM sone 33N (EPSG:25833).
- Pålogging gir tilgang til å lagre og dele prosjekter. Dette krever at du er registrert som bruker hos Miljødirektoratet i en profesjonell sammenheng.
- For spørsmål kontakt: naturbase@miljodir.no eller ring Miljødirektoratet på 73 58 05 00.

Eksempel

Konsekvensutredninger fra 2021: Ny metode for verdsetting

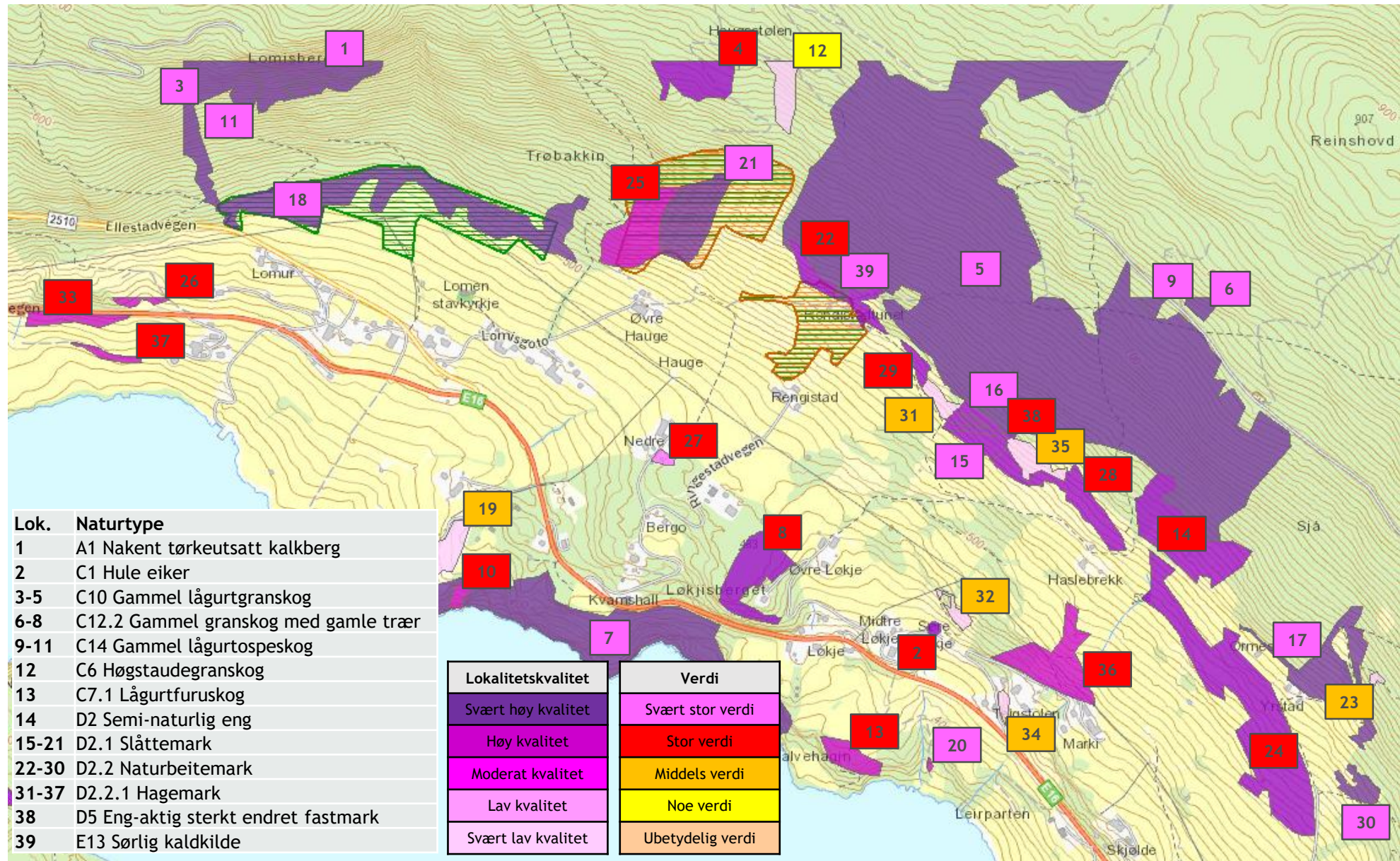

Nasjonal og vesentlig regionale miljøinteresser

Registrerings-kategori	Ubetydelig verdi	Noe verdi	Middels verdi (Forvaltningsprioritet)	Stor verdi (Høy forvaltningsprioritet)	Svært stor verdi (Høyeste forvaltningsprioritet)
Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks					Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
			Kritisk truet (CR) - svært lav lokalitetskvalitet	Kritisk truet (CR) - lav lokalitetskvalitet	Kritisk truet (CR) - moderat, høy, svært høy lokalitetskvalitet
			Sterkt truet (EN) - svært lav lokalitetskvalitet	Sterkt truet (EN) - lav, moderat lokalitetskvalitet	Sterkt truet (EN) - høy, svært høy lokalitetskvalitet
			Sårbar (VU) - svært lav lokalitetskvalitet	Sårbar (VU) - lav, moderat, høy lokalitetskvalitet	Sårbar (VU) - svært høy lokalitetskvalitet
		Sentral økosystemfunksjon - svært lav lokalitetskvalitet	Sentral økosystemfunksjon - lav lokalitetskvalitet	Sentral økosystemfunksjon - moderat, høy lokalitetskvalitet	Sentral økosystemfunksjon - svært høy lokalitetskvalitet
		Nært truet - svært lav lokalitetskvalitet	Nært truet - lav og moderat lokalitetskvalitet	Nært truet - høy og svært høy lokalitetskvalitet	
		Spesielt dårlig kartlagt - svært lav lokalitetskvalitet	Spesielt dårlig kartlagt - lav og moderat lokalitetskvalitet	Spesielt dårlig kartlagt - høy og svært høy lokalitetskvalitet	
Naturtyper etter DN- håndbok 13					Utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52
				Kritisk (CR) og sterkt truet (EN) - C	Kritisk (CR) og sterkt truet (EN) - A, B
				Sårbar (VU) - B, C	Sårbar (VU) - A
			Nær truet - B, C	Nær truet - A	
	C-lokaliteter	B-lokaliteter	A-lokaliteter		

NB! Hvis flere utvalgekriterium - høyeste verdi teller

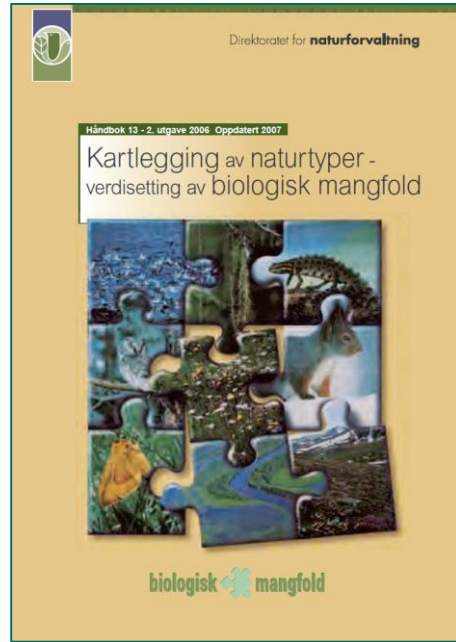
- ← Kritisk truet
- ← Sterkt truet
- ← Sårbar
- ← Sentral økosystemfunksjon
- ← Nær truet
- ← Spesielt dårlig kartlagt

Bruk i konkret sak

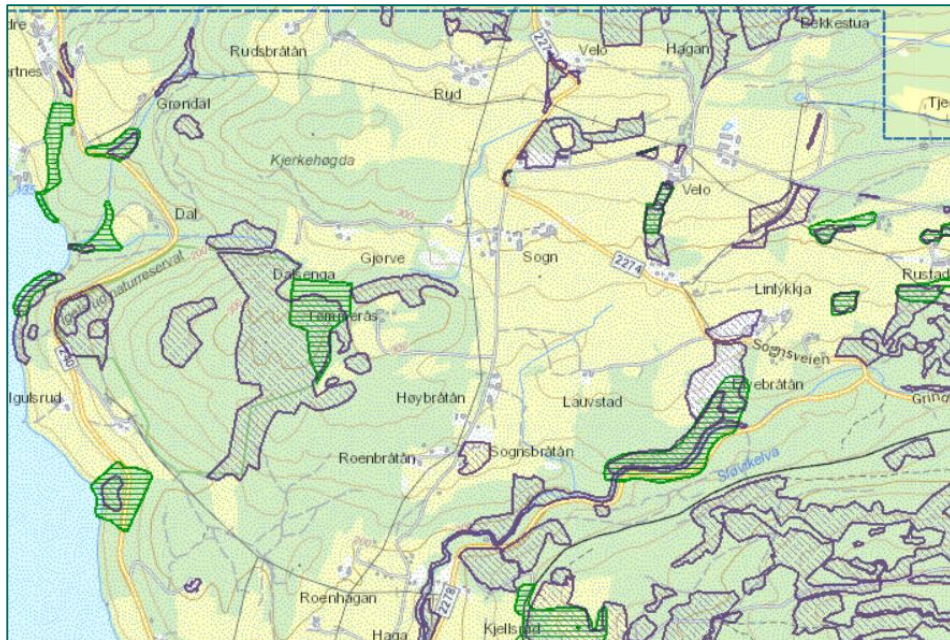
- Sjekk naturbase
- Blir lokaliteter berørt av planen/tiltak?
- Hvilken verdi har berørte lokaliteter?
- I hvor stor grad blir naturtypelokalitetene berørt?
- Hvilke konsekvenser får det for naturtypen?
- Vurdere om plan/tiltak bør gjennomføres, endres eller stoppes.

To datasett på naturtyper

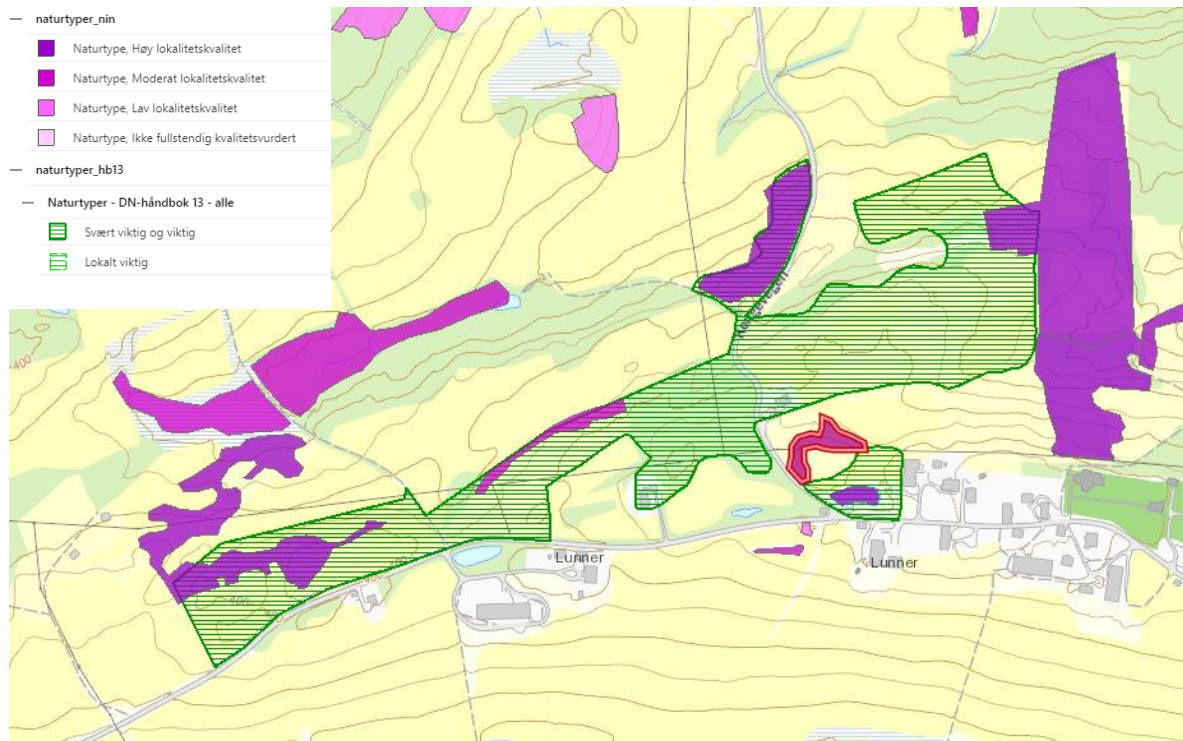
- Miljødirektoratets instruks
- DN håndbok 13

- Eksisterende data skal brukes inntil nye data foreligger

Hvordan bruke to ulike datasett sammen?

Overlappende data: Hovedbudskap

Innenfor dekningskartet

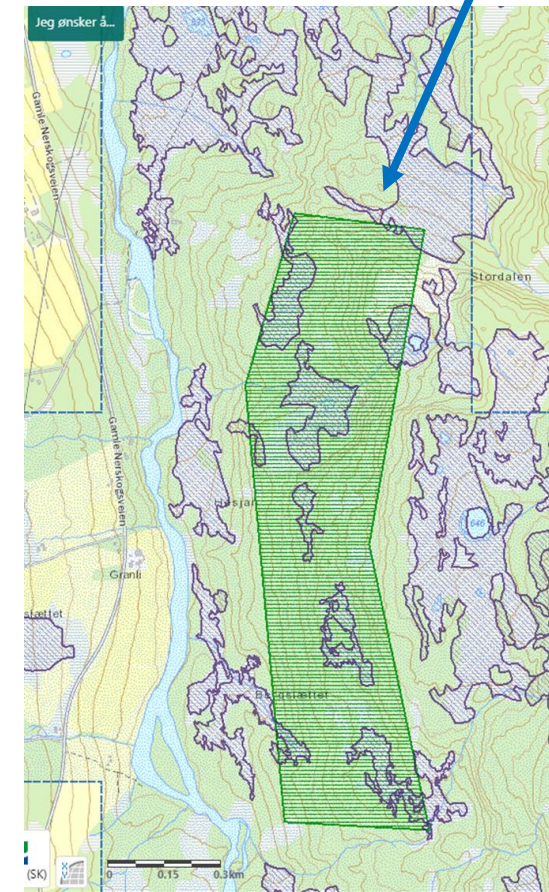
Der Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks er kartlagt er dette det gjeldende kartlaget.

DN-håndbok 13-lokalitet som er **fullstendig innafor** dekningskartet for NiN-kartlegging kan sees bort fra.

Der kun DN-håndbok 13 data finnes, vurder behov for ny kartlegging.

Unntak:

- Naturtyper i ferskvann, noen landformer og UN: Bruk DN håndbok 13, jf. [liste](#)
- Arealer kartlagt i 2018: Vurder om DN-håndbok 13 dekker manglende naturtyper, jf. [liste](#)

Veileder

Kartlegging av naturtyper på land

Kvalitetssikrede miljødata om naturtyper skal brukes som grunnlag for beslutninger i arealforvaltning.

Denne veilederen besvarer spørsmål om arbeidet med kartlegging av naturtyper etter Miljødirektoratets instruks.

Den omfatter bare kartlegging av naturtyper på land, ikke i sjø og vann. Den gjelder heller ikke kartlegging av arter eller kartlegging av natur i verneområder.

Informasjon om annen kartlegging av natur finner du på temasiden for økologisk grunnkart.

Temaside: Økologisk grunnkart

Kartfestede data om naturen er et viktig grunnlag for kunnskapsbasert forvaltning. Summen av dataene utgjør et økologisk grunnkart for Norge. >

- 1 Hva er en naturtype?
- 2 Hvilke naturtyper kartlegges?
- 3 Hvorfor kartlegges naturtyper?
- 4 Hvordan kartlegges naturtyper?
- 5 Hvordan skal naturtypedata brukes i arealforvaltning?
- 6 Hvordan gjøres utvalget av områder som skal kartlegges?

Neste >

Vurdere overlappende datasett

Enkelte områder på land kan være kartlagt både etter Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13. Innenfor dekningskartet for kartlegging etter Miljødirektoratets instruks er naturtyper etter Miljødirektoratets instruks det mest oppdaterte kunnskapsgrunnlaget og skal ligge til grunn for arealforvaltning.

Registreringer etter DN-håndbok 13 skal imidlertid benyttes for naturtyper hvor DN-håndbok 13 er eneste tilgjengelige kartleggingsmetode. Dette gjelder naturtyper i ferskvann, enkelte landformer og Utvalgte naturtyper.

Utover dette kan informasjon i faktaark tilknyttet andre registreringer etter DN-håndbok 13 eventuelt gi supplerende informasjon. Dette kan for eksempel være omtale om rødlistede arter.

Når må jeg bruke data basert på tidligere metode (DN-håndbok 13)?

Selv om miljøforvaltningen er i ferd med å innføre kartleggingsmetoder basert på Natur i Norge (NiN) i naturkartlegging finnes det mye naturtypedata samlet etter den tidligere metoden (DN-håndbok 13). Dette vil i mange tilfeller være den mest oppdaterte kunnskapen og skal brukes i arealforvaltning.

+ Utenfor dekningskartet for naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

+ Naturtyper hvor registreringer etter DN-håndbok 13 er eneste tilgjengelige kunnskap

+ Kartleggingsmetoden etter DN-håndbok 13

Spørsmål?

Ellers kan du også kontakte oss på:
ninkartlegging@miljodir.no

MILJØ-
DIREKTORATET